

LA VIDA TRANQUIL·LA i relaxada del Buck, un gos domèstic que ha nascut en una casa benestant, canvia radicalment d'un dia per l'altre quan uns buscadors d'or sense escrúpols el segresten de la casa del jutge Miller a Califòrnia i se l'emporten a les terres

inhòspites i glaçades de l'Àrtic. El negoci de l'or exigeix gossos forts i intel·ligents com ell, capaços d'arrossegar els trineus. Comencen així una colla de dramàtiques aventures i, a poc a poc, el Buck sentirà néixer en ell l'instint que el crida cap al bosc, cap als llops, cap als seus germans salvatges.

01 PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

Aquesta guia de lectura per al llibre *La crida del bosc*, de Jack London vol ser un recurs de suport per abordar l'obra des d'un punt de vista competencial. Tenint en compte que el llibre és una reedició, una nova traducció del clàssic, si escau, reflexionarem amb els lectors sobre el sistema de producció i circulació dels llibres.

A continuació trobareu un conjunt de preguntes i activitats per aprofundir en les capes de sentit de la novel·la i fer incidència en qüestions universals que es plantegen a la història. La guia també incorpora l'ús de les TAC¹ a l'aula i permet que diverses assignatures s'involucrin en la lectura.

1 Tecnologies d'Aprenentatge i Coneixement

La proposta de conversa literària segueix una estructura temporal (abans, durant i després de la lectura) però es pot considerar només com una guia per mantenir la conversa de manera ordenada després de llegir el llibre.

Com totes les guies de lectura va acompanyada d'un seguit d'activitats optatives i de temes per plantejar el debat a l'aula o al club de lectura.

Els objectius d'aquesta guia són consolidar la lectura i la comprensió lectora per evidenciar els elements més importants, fomentar la lectura i l'esperit crític.

02 PRESENTACIÓ DE L'OBRA

La crida del bosc, de Jack London, és una novel·la curta d'aventures publicada el 1903 i que situa la trama al Territori del Yukon (Canadà) dels anys 90 del segle XIX. Aquests anys estaran marcats pels descobriments de vetes d'or, període que s'anomena la Febre d'Or de Klondike. La descoberta de mines d'or va comportar el trasllat de multitud de persones al territori i la necessitat de comptar amb gossos forts per estirar els trineus que els traslladaven per la neu.

Jack London va viure aquests fets en primera persona i moltes de les seves novel·les d'aventures es van centrar en la visió dels animals a qui dota d'antropomorfisme, és a dir, els dota de característiques humanes.

Jack London va escriure *La crida del bosc*, la seva obra més emblemàtica, en només un mes, inspirat pel llibre *My dogs in the Northland*, d'Egerton R. Young (1902).

Jack London (San Francisco, 1876 – Glen Ellen, 1916) va començar molt jove a treballar: va fer de mariner, de portador i de buscador d'or a Alaska, entre moltes altres coses. Després de col·laborar a diversos diaris i revistes, va publicar *El fill del llop* (1900) i *El creuer del Dazzler* (1902) i, al cap d'un any, *La crida del bosc*, considerada la seva obra mestra i basada en les seves experiències com a buscador d'or al Canadà. *El llop de mar* (1904), *Ullal blanc* (1906), *El taló de ferro* (1907) i *Martin Eden* (1909) són altres novel·les de Jack London que han estat un referent literari per a milions de joves d'arreu del món.

03 ABANS DE LA LECTURA: CONTEXT HISTÒRIC I LITERARI

Jack London encarnava l'esperit de l'oest americà i les seves aventures varen suposar un aire fresc comparat amb la ficció victoriana i de costums que imperava al segle XIX. *La crida del bosc*, l'obra més famosa de London, combina la seva experiència amb les seves idees sobre la natura i la lluita per la supervivència. Hi ha tres sistemes de pensament de l'època que influeixen profundament la seva obra:

- 1. La teoria de l'evolució de Charles Darwin
- 2. El concepte de superhome de Nietzsche
- 3. Les teories de la supervivència de l'ésser més apte de Herbert Spencer

La història que narra Jack London esdevé durant la Febre d'Or de Klondike, una campanya que va mobilitzar més de 100.000 persones a la zona de Yukon, a Canadà, a la recerca de fortuna.

Per arribar als camps, la majoria dels buscadors d'or van prendre la ruta a través dels ports de Dyea i Shagway (Alaska). Les autoritats canadenques van exigir que tots els participants en l'expedició portessin aliments per un any, per evitar que morissin de gana. Aquest viatge es va allargar molt per culpa de les pesades provisions que portaven i la dificultat pròpia del terreny. Una vegada allà, es van trobar que les oportunitats eren mínimes.

Per poder donar cabuda a tots els nous buscadors, van aparèixer noves ciutats al llarg de la ruta, com Dawson City. Aquestes ciutats estaven atestades de gent, eren molt caòtiques i van desaparèixer amb la mateixa rapidesa que van sorgir. La majoria de persones eren homes, tot i que a vegades podien anar acompanyats de les seves dones.

A partir de 1898 els diaris que havien animat a tantes persones a viatjar fins a Klondike (es pot veure just a l'inici de la novel·la) van perdre l'interès. El 1899 es va descobrir or al voltant de Nome, a Alaska, i molts buscadors van marxar cap allà, i així va finalitzar la Febre d'Or de Klondike.

El clima extrem i la llunyania de la regió feien que els subministraments i la comunicació amb el món exterior, incloses les notícies i el correu, fossin escasses. Així com la població anava augmentant, la situació es feia cada cop més crítica, la qual cosa va derivar en un encariment del menjar, del material i l'aparició de nombroses malalties.

Tot i això, l'or va fer que a Dawson es portés un estil de vida molt luxós, amb salons oberts tot el dia. Abundaven les històries de buscadors que s'ho havien gastat tot en joc i beguda. Els esdeveniments de la Febre d'Or es van incorporar ràpidament a la cultura nord-americana i van començar a representar-se en la literatura, pel·lícules (*The Gold Rush*, Charles Chaplin), fotografies, publicitat...

A la zona de Yukon se segueix celebrant el dia de la descoberta i l'expedició ha esdevingut un reclam turístic de la zona.

Jack London reflexiona en aquesta novel·la sobre l'instint de supervivència, no només animal, també sobre el que havia conegut l'autor al llarg de la seva vida. El retorn a l'àmbit salvatge de la natura serà un tema recurrent en la literatura de l'època. Altres exemples són *Huckleberry Finn*, de Mark Twain¹ (1885) i *Walden o la vida als boscos*, de Henry David Thoreau (1854).

Pel que fa a la tècnica narrativa, el narrador omniscient va relatant la transformació del Buck i permet una absoluta identificació del lector amb el protagonista. La cruel adaptació al medi acaba esdevenint, a ulls del lector, una llei molt més justa que la imposada a cop de garrot pels homes. Jack London crea una tensió entre una història molt dura i freda i la petita concessió que fa a l'amor, la fidelitat i l'entrega absoluta.

1 <https://study.com/academy/lesson/nature-in-the-adventures-of-huckleberry-finn.html>

04 DURANT LA LECTURA: CONVERSA LITERÀRIA

- Comenteu quines idees prèvies teniu d'aquesta novel·la pel que fa la temàtica, l'argument, els personatges... Creieu que us agradarà?

L'arrel primitiva

- Comenteu el primer fragment del capítol. Què us suggereix? Us proposem que hi torneu una vegada finalitzada la lectura. (*El fragment fa referència al despertar de la natura salvatge que experimentarà el personatge al llarg de la novel·la.*)
"El vell anhel nòmada apareix, Rosega la cadena del costum; I desperta un cop més del son bromós la veta feréstega". (p.7)
- Comenteu les primeres pàgines a la llum del context històric que hi ha a la guia. (*Podeu aprofitar per inserir-lo aquí si encara no s'ha fet.*)
- Com és la casa del jutge Miller? Quin rol desenvolupa el Buck allà dintre?
- Què opineu de l'acció d'en Manuel? Per què creieu que el Buck es deixa agafar?
- El segon personatge masculí que marca el camí del Buck és l'home del jersei vermell, qui li ensenyarà "la llei primitiva". Quina és aquesta llei? Comenteu l'escena: us ha resultat desagradable? Injusta?
"L'havien vençut (i ell ho sabia), però no l'havien trencat. El Buck es va adonar, i en seria conscient sempre més, que no tenia res a fer contra un home amb un garrot. Havia après la lliçó, i no l'oblidaria mai de la vida. El garrot va ser una revelació. El seu primer contacte amb el món de la llei primitiva, que ràpidament l'havia dut a una solució de compromís". (p.18)
- Què opineu dels nous amos del Buck, en François i en Perrault?
- Quan baixen del Narwhal es produeix una escena molt entranyable: Jack London escriu sobre una primera experiència del Buck. Quina és?
"En les primeres passes sobre la superfície freda, les potes del Buck es van enfonsar en una cosa blanca i flonja que s'assemblava molt al fang. Va esbufegar i va fer un bot enrere. A l'aire hi havia més matèria blanca. El Buck es va espolsar, però encara n'hi va caure més a sobre. Va ensumar-la amb curiositat, i després en va llepar una mica. Cremava com el foc,

però al cap d'un moment ja no hi era. Això el va desconcertar. Ho va tornar a intentar, amb el mateix resultat. Els que el miraven van esclatar en una riada estrepitosa, i el Buck se'n va avergonyir sense saber per què, i és que era el primer cop que veia la neu". (p.21-22)

La llei del garrot i els ullals

- Quin canvi en la forma de viure comença a percebre el Buck quan arriba a Dyea?
- A què creieu que es refereix Jack London quan parla de la llei del garrot i els ullals?
- Quina és la primera víctima que es cobra l'expedició? A qui comença a odiar el Buck a partir d'aquell moment?
- Quan arriben finalment a Dyea i es posen a treballar, la feina fereix la dignitat del Buck. Per què? Comenteu la relació entre els animals i els rols que desenvolupen.
- En el capítol *La llei del garrot i dels ullals* comença el procés d'adaptació al medi del Buck. Quins són els principals problemes amb els quals es troba quan ha de menjar, dormir, estirar el trineu... i com els soluciona?
- Comenteu els següents fragments: Hi esteu d'acord? Les lleis morals són universals o varien en funció de les circumstàncies? Què opineu?
"És més, també va marcar la decadència o esmicolament del seu caràcter moral, que era un tret inútil i un entrebanc en la lluita cruel per l'existència. Servia per a la vida del sud, regida per la llei de l'amor i la companyonia, el respecte a la propietat privada i als sentiments personals; però al nord, regit per la llei del garrot i els ullals, qualsevol que es fixés en aquelles coses era un beneït, i com més temps hi perdés més es veuria abocat al fracàs". (p. 34)
"Com a gos civilitzat, hauria pogut morir per un gest moral, com per exemple la defensa del fuet de muntar del jutge Miller, posem per cas; però la culminació del seu procés descivilitzador quedava palès en la seva capacitat de defugir les consideracions morals per tal de salvar la pell. No robava pel gust de fer-ho, sinó empès pel clam del seu estómac. No robava obertament, sinó de manera furtiva i astuta, per respecte al garrot i als ullals. Ras i curt, si feia alguna cosa era sempre perquè li era més fàcil fer-ho que no fer-ho". (p. 34)
- En què consisteix el progrés o regressió que desenvolupa el Buck en aquesta nova vida? (*És més fort, necessita menys menjar, els sentits s'aguditzen, es torna més enginyós, i pot fins i tot ensumar el vent...*)

- Quin paper juguen els seus avantpassats en aquest procés?

La bèstia original

- Què creieu que és la bèstia original que domina el Buck?
- Quin fet ajorna la baralla entre el Buck i l'Spitz? Com actuen els gossos?
- Què li passa a la Dolly?

“Ell no havia vist mai enfollir cap gos, ni tenia cap motiu per témer la follia, però va saber de seguida que allò era l'horror i va fugir pressa del pànic”. (p. 45)
- El Buck adopta un paper concret que el porta a enfrontar-se a l'Spitz en diverses ocasions. Quin és aquest paper? Creus que és just? (*Exerceix de “justicier”, d’intermediari entre l'Spitz i els altres gossos. El Buck descobreix que ha de fer-ho quan el François no hi és i això indica que ja s’ha adaptat a la llei de la natura.*)
- Com es produeix la baralla definitiva entre el Buck i l'Spitz? Qui guanya i per què?

El Buck estableix el seu domini

- Una vegada l'Spitz ja no hi és, el Buck s'autoproclama el líder. Quin tret de líder el fa excel·lir per sobre dels altres?
- Quin nou amo tenen els gossos? Són diferents les circumstàncies en el viatge ara?
- A la pàgina 66 i 67, el Buck té una al·lucinació quan observa el foc. Comenta el fragment. A què penseu que fa referència? A quin altre món es refereix?
- Què li passa al Dave? Com ho soluciona l'escocès? Què opineu?

“Els companys comentaven que a un gos li pots trencar el cor si li negues la feina que l’ha matat, i van recordar escenes viscudes de gossos que ja eren massa vells per treballar o que estaven lesionats i que havien mort perquè els havien tret l’arnés”. (p. 71)

La feina de les corretges i el camí

- Enumereu i comenteu la manera d'actuar d'en Hal, en Charles i la Mercedes. És una empresa condemnada al fracàs?

- Comenteu aquest canvi que es produeix, com l'interpreteu? Esteu d'acord? Tot val per sobreviure?

“L'Àrtic va perdre l'aura de glamur i romanticisme i es va convertir en una realitat massa aspra per a la seva virilitat i feminitat” (p.85)

“Les penúries desmesurades que passaven els tornaven insensibles al patiment dels animals. La teoria d'en Hal, que posava en pràctica només amb els altres, era que a la vida t'havies d'endurir”. (p. 87)

- Ningú fa gaire cas a l'arribada de la primavera, tot i que el narrador la descriu. Quin problema representa per a l'expedició?

Per amor a un home

- Què aporta en John Thornton al Buck que no havien aportat cap dels altres amos?
- Enumereu les diverses vegades que el Buck salva la vida d'en John Thornton. Per què creieu que ho fa?
- En quin moment demostra el Buck que és un gos absolutament extraordinari? (*Mou un trineu de 400 quilos!*)

Els sons de la crida

- El Buck segueix amb les visions d'un altre món, en les quals apareix un home pelut. Què creieu que signifiquen aquestes visions?
- Quina relació penseu que hi ha entre les visions i la crida?

“Li provocava una alegria dolça i difusa que li desfermava un desig salvatge i una emoció per no sabia ben bé què. A vegades seguia la crida i s'endinsava en el bosc, buscant-la com si fos una cosa tangible, bordant suaument o amb aire desafiant, segons l'humor del moment” (p. 124)
- En el darrer capítol es produeix el primer contacte directe amb el món salvatge. Com aconsegueix resistir la seva crida? Quina diatriba se li presenta?

05 DESPRÉS DE LA LECTURA: CONVERSA LITERÀRIA

- El fet que els personatges fossin animals que reflexionen com éssers humans us ha agradat o us ha impedit connectar amb la lectura? Comenteu llibres els protagonistes dels quals siguin animals.
- Creieu que és així i que els animals pensen com les persones?

- Enumereu els temes de la novel·la i comenteu-los. Podeu fer una jerarquia segons la importància que tenen dins el relat.
- Feu una llista dels diferents amos que té el Buck al llarg de la història i com afecten l'evolució del personatge.
- Separeu els elements del món civilitzat i l'arrel primitiva. Quina llei creieu més justa, la llei de l'home o la llei de la natura?

06 ACTIVITATS OPTATIVES

Entrevistant a Jack London

Jack London, a més de ser un dels escriptors més importants de la seva època, va tenir una vida molt emocionant. Trebal·leu l'entrevista com a tipologia textual fent una entrevista a l'autor!

Ambientació a l'aula amb fotografies i dibuixos del Canadà i Alaska

Els paisatges per on transcorre l'acció són molt significatius. Podeu ambientar l'espai de lectura amb fotografies, ensenyar-les abans de llegir l'obra o demanar als lectors que es documentin durant la lectura.

Mapa de la ruta¹

Podeu ensenyar o confeccionar un mapa de la ruta que segueixen per fer-se la idea dels quilòmetres que el Buck i companyia fan al llarg de la novel·la. Per això us podeu anar fixant en la informació geogràfica que hi ha a la novel·la, mirar mapes de l'època o consultar aquesta presentació que hem fet a Google Earth sobre les rutes que segueix el Buck al llarg de la novel·la.

(Google Earth)*

(Google Maps)*

Una primera vegada per tot

"En les primeres passes sobre la superfície freda, les potes del Buck es van enfonsar en una cosa blanca i flonja que s'assemblava molt al fang. Va esbufegar i va fer un bot enrere. A l'aire hi havia més matèria blanca. El Buck es va espolsar, però encara n'hi va caure més a sobre. Va ensumar-la amb curiositat, i després en va llepar una mica. Cremava com el foc, però al cap d'un moment ja no hi era. Això el va desconcertar. Ho va tornar a intentar, amb el mateix resultat. Els que el miraven van esclatar en una rialla estrepitosa, i el Buck se'n va avergonyir sense saber per què, i és que era el primer cop que veia la neu". (p.21-22)

Us proposem un exercici de creació literària: A partir d'aquest fragment del Buck quan veu la neu per primera vegada, poseu-vos a la pell d'algú que fa alguna cosa per primera vegada. P. ex. Una persona que veu el mar per primer cop a la seva vida.

Taller amb l'editora i el traductor

Si teniu pensat llegir el llibre a classe o al club de lectura, ens podeu escriure a hola@laltratribu.cat per organitzar una trobada amb l'editora de L'Altra Tribu i/o el Ferran Ràfols, traductor de l'obra.

Kahoot

En aquest enllaç* trobaràs un Kahoot que hem dissenyat especialment per a l'ocasió per poder treballar la comprensió lectora d'una manera molt més dinàmica i entretinguda.

¹ En aquest enllaç teniu mapes del segle XIX de la ruta.
<https://www.loc.gov/resource/g4371a.mf000035?r=-0.052,0.109,0.729,0.434,0>
<https://www.wdl.org/es/item/16791/view/1/1/>

* Clica en els codis QR per accedir als enllaços

07 MÉS ENLLÀ DEL LLIBRE: OBRIM DEBAT

- El 28 d'agost de 2007, Adam Kampe, de la National Endowment for the Arts, una agència governamental dels Estats Units, va entrevistar la Sara S. Hodson, que és experta en Jack London. De fet, ella és la curadora dels manuscrits literaris de Jack London. Comenta el següent fragment i digues si estàs d'acord amb el que diu o no i per què¹.

AK: Per què es considera encara avui dia *La crida del bosc* un clàssic universal?

SH: *La crida del bosc* és un llibre atemporal en la mesura que la seva lectura és apropiada, útil i plaent per a qualsevol persona de qualsevol edat en qualsevol moment. És un llibre sobre la supervivència, i aquest és un assumpte que afecta a tothom, independentment que intentem sobreviure un dia a l'oficina, un dia dur de treball físic, una mala relació, o el Klondike sense foc ni menjar. Una història de supervivència ens arriba a tots perquè ens fa mirar cap al nostre interior. Tindria jo el que cal per sobreviure en aquest tipus d'entorn? Què em passaria? Deixa que t'imaginis a tu mateix en aquestes circumstàncies.

- Comenteu els valors de la novel·la: afany de superació, capacitat d'adaptació, la fidelitat, respecte a la natura i la crítica als valors del món civilitzat.

¹ Entrevista extreta d'aquesta guia de lectura: <https://www.arts.gov/sites/default/files/Guia-del-Lector-ElLlamadoDeLaSelva.pdf>